

ЕКОЛОГО-СОЦІАЛЬНИЙ АУДИТ У ГАЛУЗЕВИХ І ТЕРИТОРІАЛЬНИХ (АДМІНІСТРАТИВНИХ) КЛАСТЕРАХ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

©2020 МЕЛЬНИК К. П.

УДК 657.7
JEL: M42; Q15; Q19

Мельник К. П. Еколого-соціальний аудит у галузевих і територіальних (адміністративних) кластерах сільського господарства

У статті обґрунтовано пріоритетність розвитку сільського господарства в Україні для забезпечення її національної безпеки в частині продовольчої, економічної, екологічної, а тепер – і енергетичної. В умовах створення нових територіальних об'єднань, галузевих кластерів власники великих сільськогосподарських підприємств потребують якісно нової достовірної інформації, що може забезпечити тільки аудит. Метою статті є визначення ролі і завдань аудиту в умовах реформування сільського господарства в Україні. Розроблено систему аудиту, застосування якої на підприємствах сільського господарства та в нових територіальних об'єднаннях забезпечить виконання його (аудиту) завдань і реалізацію можливостей. Запропонована система передбачає ідентифікацію впливу суб'єктів аудиту на попередню та поточну діяльність господарюючої одиниці, а також на її плани та прогнози через реалізації можливостей аудиту. З метою планування розвитку сільського господарства особливого значення набуває використання можливостей аудиту для обґрунтування перспективних (прогнозних) значень показників функціонування як окремих суб'єктів господарювання, так і галузевих і адміністративних кластерів певних територій та галузі в цілому. В умовах реформування сільського господарства в Україні роль аудиту визначається інформаційними потребами різних груп користувачів інформації як щодо функціонування галузі в цілому, так і стосовно діяльності окремих підприємств. Перспективами подальших досліджень впровадження та розвитку інституту аудиту в нових територіальних об'єднаннях є вивчення та розробка системи інформаційних потреб користувачів з точки зору зростання довіри до якості інформації.

Ключові слова: галузеві та територіальні кластери, аудит, екологічний аудит, внутрішній аудит, користувачі інформації, сільське господарство.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-8-184-189>

Рис.: 1. **Бібл.:** 18.

Мельник Катерина Петрівна – кандидат економічних наук, докторант Національного наукового центру «Інститут аграрної економіки» (вул. Героїв Оборони, 10, Київ, 03680, Україна), доцент кафедри обліку і аудиту, Волинський національний університет імені Лесі Українки (просп. Воли, 13, Луцьк, 43025, Україна)

E-mail: pristypakatia@ukr.net

ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-9167-5801>

UDC 657.7
JEL: M42; Q15; Q19

Melnyk K. P. The Ecological-Social Audit in the Sectoral and Territorial (Administrative) Clusters of Agriculture

The article substantiates the priority of agricultural development in Ukraine to ensure its national security in terms of food, economic, ecological, and at present – energy security. In the context of the creation of new territorial associations, industry clusters, the owners of large agricultural enterprises need qualitatively new reliable information, which can be provided only through audit. The article is aimed at defining the role and objectives of the audit in the conditions of agricultural reform in Ukraine. An audit system has been developed, the application of which at agricultural enterprises and in new territorial associations will ensure fulfillment of tasks of audit and implementation of opportunities. The proposed system provides for identification of the impact of audit subjects on the previous and current activities of the unit of economic management, as well as its plans and prognoses through the implementation of audit opportunities. In order to plan the development of agriculture, of particular importance be the use of audit opportunities to substantiate the prospective (prognostic) values of indicators of functioning of individual economic entities, but also industrial and administrative clusters of certain territories and the sector in general. In the context of agricultural reform in Ukraine, the role of audit is determined by the information needs of different groups of users of information both regarding the functioning of the industry as a whole and regarding the activities of individual enterprises. Prospects for further research on the implementation and development of the audit institute in terms of new territorial associations are to study and develop the system of information needs of users from the point of growing confidence in the quality of information.

Keywords: industry and territorial clusters, audit, environmental audit, internal audit, information users, agriculture.

Fig.: 1. **Bibl.:** 18.

Melnyk Kateryna P. – PhD (Economics), Candidate on Doctor Degree of the National Scientific Center "Institute of Agricultural Economics" (10 Heroiv Oborony Str., Kyiv, 03680, Ukraine), Associate Professor of the Department of Accounting and Auditing, Lesya Ukrainka Volyn National University (13 Voli Ave., Lutsk, 43025, Ukraine)

E-mail: pristypakatia@ukr.net

ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-9167-5801>

Сільське господарство України займає важливе місце в національній економіці, формує засади збереження суверенності держави – продовольчу та, у визначених межах, економічну, еко-

логічну та енергетичну безпеку, забезпечує розвиток технологічно пов'язаних галузей національної економіки та формує соціально-економічні основи розвитку сільських територій.

Як і в будь-якій галузі економіки, розвиток сільського господарства супроводжується, серед іншого, ускладненням змістовних характеристик інформації, яка використовується зацікавленими суб'єктами для досягнення відповідних цілей.

Водночас трансформуються зв'язки як між економічними суб'єктами, так і між цілими суспільними групами, які використовують у власних інтересах інформацію щодо діяльності окремих сільськогосподарських підприємств, їх об'єднань, територіальних і галузевих кластерів тощо. Зважаючи на це, існують підстави констатувати необхідність трансформації одного з інструментів, використання якого дає можливість забезпечити достатній рівень довіри до змістовних характеристик відповідних даних, – аудиту.

Передумовами такої інформації, на наше переконання, можуть бути визнані зміни в очікуваннях її користувачів, вимогах нормативно-правового регулювання, модифікації інформаційного забезпечення систем управління підприємствами, галуззю в цілому, територіальними та галузевими кластерами та, як наслідок – кількісними, вартісними, векторними та процесуальними змінами як у самих даних, так і у відповідних інформаційних потоках.

Зважаючи на викладене, набуває актуальності потреба наукового дослідження, результати якого дадуть можливість сформулювати й обґрунтувати на теоретичному рівні рекомендації, впровадження яких у практичну діяльність сприятиме вдосконаленню системи управління процесами в сільськогосподарській галузі через механізм удосконалення організації та методики аудиту.

Вирішення проблем ідентифікації ролі аудиту за результатами проведених досліджень оприлюднили у працях: К. В. Безверхий [1], Д. Н. Герда (*D. N. Herda*), М. Дж. Петерсен (*M. J. Petersen*), Р. Фонтейн (*R. Fontaine*) [2], Л. Као (*L. Cao*), У. Лі (*W. Li*), Л. Жанг (*L. Zhang*) [3], М. Ю. Карпушенко, Д. С. Шахвердян [4], Ф. Костантіно (*F. Costantino*), Дж. Ді Гравіо (*G. Di Gravio*), М. Трончі (*M. Tronci*) [5], О. В. Кравченко, Н. В. Овчарова [6], М. Ойлеріх (*M. Eulerich*), Дж. Кремін (*J. Kremin*), Д. А. Вуд (*D. A. Wood*) [7], Т. Опрізор (*T. Oprisor*) [8], В. П. Пантелеев [9], П. Дж. Стейнбарт (*P. J. Steinbart*), Р. Л. Рашке (*R. L. Raschke*), Г. Гал (*G. Gal*), У. Н. Ділла (*W. N. Dilla*) [10] та інші науковці та практикуючі аудиторі. Зміст зазначених публікацій визначає, серед іншого, значення аудиту в системі соціальних відносин, особливості організації та методології процесу аудиту, аспекти проведення аудиту на сільськогосподарських підприємствах, управління якістю аудиторських послуг тощо.

Водночас, на нашу думку, наведені та інші публікації недостатньо висвітлюють характеристику аудиту як механізму задоволення суспільних потреб в інформації щодо розвитку сільського господарства.

З огляду на це, метою статті визначається ідентифікація завдань аудиту в умовах реформування сільського господарства в Україні.

Сучасний стан трансформації сільського господарства країни обумовлює необхідність невідкладного проведення послідовних макро-економічних реформ. Як свідчить досвід проведення аграрних реформ, створення ефективного товаровиробника неможливе без обґрунтування стратегії розвитку АПК, формування відповідного правового та соціально-економічного середовища.

Основними проблемами розвитку аграрного сектора економіки є:

- ✦ нерівномірність розвитку різних форм господарювання з одночасним послабленням позицій середніх сільськогосподарських товаровиробників унаслідок створення для різних за розмірами та соціальним навантаженням сільськогосподарських товаровиробників формально однакових, але не рівних умов господарювання;
- ✦ відсутність мотивації до кооперації та укрупнення дрібних сільськогосподарських товаровиробників у межах сільських громад, ослаблення економічного підґрунтя розвитку сільських громад.

Причиною зазначеного, на нашу думку, може бути одночасно кілька чинників, серед яких найбільш суттєвий вплив мають: суб'єктивне ставлення власників та менеджменту господарюючих суб'єктів до інформації, яка береться до уваги при прийнятті управлінських рішень; неадекватне оцінювання ними можливих ризиків, пов'язаних з формалізацією та вирішенням оперативних, тактичних і стратегічних завдань діяльності, а також відсутність ефективного механізму оцінювання результатів попереднього функціонування та адекватного планування діяльності галузевих (зокрема – сільськогосподарських) комплексів у межах територіальних громад.

Це стало наслідком, зокрема, невірною розуміння, а часом – відвертого ігнорування можливостей використання аудиторського інструментарію з боку осіб, які приймають економічні, соціальні та інші рішення, стосовно суб'єктів господарювання, управління галуззю та адміністративними утвореннями.

Зокрема, це стосується проведення аудиту історичної інформації. Водночас чинне нормативно-правове регулювання порядку формування та подання інформації щодо різних аспектів діяльності суб'єктів підприємництва в умовах сталого розвитку в більшості юрисдикцій обмежується констатацією необхідності проведення аудиту та/або висловлення думки незалежним аудитором, але не враховує змін змісту та обсягу показників, відносно яких незалежна думка має бути висловлена [11, с. 35].

Для прийняття, обґрунтування та реалізації адекватних рішень, впровадження яких сприятиме досягненню відповідних цілей користувачів, інформація, що для цього використовується, має відповідати низці критеріїв. Сукупність таких критеріїв визначається очікуваннями користувачів інформації щодо можливості та ступеня довіри до відповідних даних. Зважаючи на це, забезпечення такої довіри, а за можливості – очікуваного користувачами її рівня є важливою передумовою досягнення мети її застосування. Оскільки джерелом надання такого рівня довіри є впевненість, що надається за результатами аудиту, існують підстави констатувати, що зацікавленість користувачів інформації, яка, зокрема, розкривається в інтегрованій звітності, може вплинути і на характер зацікавленості в результатах її аудиту [12, с. 83].

Так, чинне законодавство передбачає низку вимог щодо проведення обов'язкової аудиторської перевірки фінансової звітності суб'єктів господарювання, діяльність яких характеризується певним набором параметрів. Такі вимоги, серед іншого, стосуються і сільськогосподарських підприємств, які відповідають визначеним нормативно-правовими документами [13–15] критеріям щодо вартості активів, обсягу доходів від реалізації, кількості працівників, участі в окремих програмах, виконання певних господарських операцій тощо.

Часто керівництво сільськогосподарських підприємств, маючи результати проведення обов'язкового аудиту, ставиться до них як до формальної наявності ознак дотримання чинного законодавства, а не до джерела корисної інформації.

З іншого боку, результати обов'язкового аудиту мають належним чином бути оприлюднені для отримання доступу до них зацікавлених суб'єктів, серед яких – адміністративне керівництво територіальних громад. Водночас при прийнятті часто політичних рішень щодо заходів, спрямованих на розвиток відповідних територій, публічна інформація щодо звітності сільськогосподарських підприємств та результати її незалежного аудиту до уваги не беруться.

Таким чином, результати проведеного дослідження свідчать про те, що має місце нерозуміння зацікавленими особами ролі аудиту в забезпеченні належного рівня довіри до інформації.

Саме тому суб'єкти прийняття рішень щодо діяльності сільськогосподарських підприємств (насамперед – їх менеджмент) ігнорують проведення аудиту звітності за власною ініціативою. Посилаючись на суттєву величину витрат, пов'язаних з оплатою роботи аудиторів, менеджмент сільськогосподарських підприємств сподівається на власні, часто суб'єктивні, судження щодо інформації як про результати діяльності, так і про причини їх змін.

Водночас ті ж керівники підприємств визнають наявність іншої проблеми – отримання додаткового

фінансування діяльності господарюючих суб'єктів. У більшості випадків власники інвестиційних ресурсів зацікавлені в отриманні об'єктивної оцінки як самої інформації щодо діяльності сільськогосподарських підприємств, так і процесів, які супроводжували її підготовку та розкриття у відповідних звітних формах.

Варто відзначити, що сама наявність аудиторського звіту, незалежно від його змісту, є одним із чинників готовності інвесторів щонайменше розглянути можливість вкладати власні ресурси в капітал суб'єктів підприємництва [16, с. 21].

Зважаючи на це, маємо підстави констатувати, що в Україні існує проблема, яку можна визначити як відсутність культури споживання результатів аудиту користувачами інформації, яка може бути використана в їх інтересах. З цим, зокрема, погоджується О. Шерстюк, який відзначає, що «...існує імовірність неадекватного використання ... інформації, що може призвести до негативних наслідків діяльності суб'єкта прийняття рішень...» [17, с. 48].

Разом із тим можливості аудиту не обмежуються забезпеченням довіри до інформації, що може свідчити про результати попередньої діяльності підприємств, про що свідчать дані *рис. 1*.

Так, з метою планування розвитку сільського господарства особливого значення набуває використання можливостей аудиту для обґрунтування перспективних (прогнозних) значень показників функціонування як окремих суб'єктів господарювання, так і галузевих та адміністративних кластерів певних територій і галузі в цілому.

Існування фінансових, адміністративних, громадських та інших інститутів планування розвитку окремих галузей економіки передбачає, зокрема, наявність різноманітних організаційних і методичних підходів до визначення цільових показників (орієнтирів) щодо функціонування як окремих підприємств, так і галузі в цілому. Кожна суспільна група має власну місію, зміст якої визначає, серед іншого, її особливості параметризації завдань, які мають бути нею досягнуті протягом визначеного періоду.

Зважаючи на це, узагальнено перспектива розвитку сільського господарства може бути охарактеризована як сукупність формалізованих певним чином систематизованих даних, які визначають зміни галузевих особливостей протягом певного періоду в майбутньому. Такі зміни в умовах планування мають характеризуватися як цільовими або індикативними значеннями відповідних параметрів у визначений момент часу в майбутньому, так і визначенням подій, що мають відбутися в запланований період у попередньо визначеній послідовності.

Саме тому для визначення адекватності планування розвитку сільського господарства існує потреба в незалежній перевірці, зокрема у формі аудиту, обґрунтованості очікуваних значень параметрів, яких має досягнути галузь наприкінці визначеного періоду.

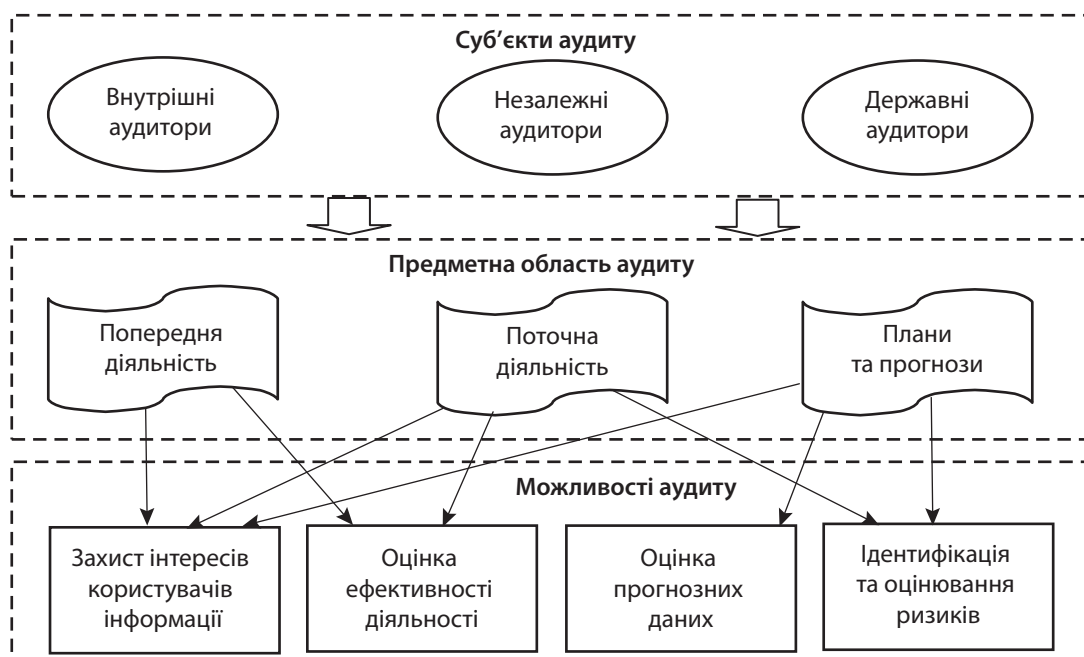

Рис. 1. Система аудиту в діяльності сільськогосподарських підприємств

Джерело: авторська розробка.

З цією метою аудиторю необхідно дослідити об'єктивність припущень суб'єктів планування як щодо самих показників, так і стосовно обставин, наявність, зміст і характер впливу яких враховувалися безпосередньо при розробці конкретного плану. Водночас необхідно оцінити адекватність алгоритму визначення цільових (індикативних) показників, а також дотримання такого алгоритму виконавцями заходів планування.

Так, погоджуючись з твердженням В. П. Гринь про те, що «в умовах сучасного стану розвитку економіки та інформаційних систем і технологій облікова інформація набуває все більшої важливості в процесі прийняття управлінських рішень» [18, с. 12], вважаємо дискусійною точку зору, що «на відміну від всезростаючого «інформаційного шуму» (інших видів інформації, які можуть використовуватися в управлінському процесі) вона (облікова інформація – авт.) відповідає набору якісних характеристик та сформована на основі принципів бухгалтерського обліку, дотримання яких дозволяє одержувати інформацію високої якості» [18, с. 13].

Наведені завдання аудиту перспективної (прогнозної) інформації, на нашу думку, мають бути виконані як окремо за кожним аспектом розвитку сільського господарства відповідно до інтересів різних суспільних груп, так і стосовно інтегрованої характеристики очікуваних результатів по завершенні планового періоду.

Водночас варто брати до уваги, що заходи планування розвитку сільського господарства та його очікуваних результатів мають бути досліджені як на

рівні окремих підприємств, так і на рівнях галузевих і територіальних кластерів.

Оцінювання планів розвитку сільськогосподарських підприємств має здійснюватися, насамперед, службою внутрішнього аудиту, результати роботи якої можуть бути оперативно використані в поточному управлінні діяльністю суб'єкта господарювання. Це дозволить суб'єктам прийняття управлінських рішень своєчасно та адекватно відреагувати на результати аудиту шляхом коригування очікуваних значень показників з урахуванням обставин, ідентифікованих та оцінених внутрішнім аудитором.

Варто зазначити, що основою планів розвитку підприємств будь-якої галузі є можливість залучення додаткового фінансування. Джерелами відповідних ресурсів є існуючі (власники) та потенційні інвестори, а також – позикодавці (як правило, банківські установи).

Рішення, які вони приймають щодо надання додаткових фінансових ресурсів суб'єктам господарювання, ґрунтуються, серед іншого, на впевненості, яку вони отримують щодо характеристик інформації, викладеної у звітах підприємств. Джерелом такої впевненості є аудиторський звіт, що надається незалежними аудиторами. Інакше кажучи, саме зовнішній аудитор може реалізувати потреби інвесторів та кредиторів щодо отримання довіри до прогнозних даних, на основі яких приймаються інвестиційні рішення.

ВИСНОВКИ

Таким чином, в умовах реформування сільськогосподарства в Україні роль аудиту визначається інформаційними потребами різних груп користува-

чів інформації як щодо функціонування галузі в цілому, так і стосовно діяльності окремих підприємств.

При цьому, за результатами аудиту користувачі можуть отримати впевненість стосовно адекватності історичної інформації, обґрунтованості прогнозних показників, оцінювання ефективності діяльності та оптимізації процесів управління ризиками. Відповідні функції в межах передбачених законодавством повноважень можуть реалізовувати суб'єкти внутрішнього аудиту сільськогосподарських підприємств, зовнішнього незалежного та державного аудиту. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Безверхий К. В. Принцип взаємодії із зацікавленими сторонами в інтегрованій звітності підприємств. *Вісник КНТЕУ*. 2018. № 4. С. 97–107. URL: https://ir.kneu.edu.ua/bitstream/handle/2010/26136/VTEU_B.pdf?sequence=1&isAllowed=y
2. Herda D. N., Petersen M. J., Fontaine R. Does client participation in an external audit affect their satisfaction with the audit service? *Managerial Auditing Journal*. 2014. Vol. 29. Issue 9. P. 818–836. DOI: <https://doi.org/10.1108/MAJ-08-2013-0916>
3. Cao L., Li W., Zhang L. Audit mode change, corporate governance and audit effort. *China Journal of Accounting Research*. 2015. Vol. 8. Issue 4. P. 315–335. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.cjar.2015.05.002>
4. Карпушенко М. Ю., Шахвердян Д. С. Інтегрована звітність як джерело оцінки діяльності підприємства. *Бізнес Інформ*. 2019. № 3. С. 265–269. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2019-3-265-269>
5. Costantino F., Di Gravio G., Tronci M. Environmental Audit Improvements in Industrial Systems through FRAM. *IFAC-PapersOnLine*. 2018. Vol. 51. Issue 11. P. 1155–1161. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.ifacol.2018.08.434>
6. Кравченко О. В., Овчарова Н. В. Теоретичні та методичні засади формування інтегрованої звітності в Україні. *Економіка і суспільство*. 2016. № 6. С. 359–366. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/download/123456789/67172/3/Kravchenko_Ovcharova_intehrovana_zvitnist.pdf
7. Eulerich M., Kremin J., Wood D. A. Factors that influence the perceived use of the internal audit function's work by executive management and audit committee. *Advances in Accounting*. 2019. Vol. 45. Article 100410. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.adiac.2019.01.001>
8. Oprisor T. Auditing Integrated Reports: Are there Solutions to this Puzzle? *Procedia Economics and Finance*. 2015. Vol. 25. P. 87–95. DOI: [https://doi.org/10.1016/S2212-5671\(15\)00716-9](https://doi.org/10.1016/S2212-5671(15)00716-9)
9. Пантелеев В. П. Еволюція якості звітності: від економічної теорії через консолідацію фінансової звітності до корпоративної соціальної відповідальності. *Облік, економіка, менеджмент*. 2014. Вип. 4. С. 329–338.
10. Steinbart P. J., Raschke R. L., Gal G., Dilla W. N. The influence of a good relationship between the internal audit and information security functions on informa-

- tion security outcomes. *Accounting, Organizations and Society*. 2018. Vol. 71. P. 15–29. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.aos.2018.04.005>
11. Мельник К. П. Формалізація предметної області аудиту в умовах сталого розвитку. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. 2019. Вип. 3. С. 34–39. DOI: [https://doi.org/10.26642/pbo-2019-3\(44\)-34-39](https://doi.org/10.26642/pbo-2019-3(44)-34-39)
  12. Мельник К. П. Трансформація очікувань користувачів результатів аудиту інтегрованої звітності. *Економіка, управління та адміністрування*. 2020. № 1. С. 81–87. DOI: [https://doi.org/10.26642/jen-2020-1\(91\)-81-87](https://doi.org/10.26642/jen-2020-1(91)-81-87)
  13. Закон України «Про холдингові компанії в Україні» від 15.03.2006 р. № 3528-IV (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3528-15#Text>
  14. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
  15. Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» від 21.12.2017 р. № 2258-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text>
  16. Шерстюк О. Л. Теорія та методологія аудиту фінансової інформації : автореф. дис. ... д-ра екон. наук. Київ, 2018. 39 с.
  17. Шерстюк О. Л. Аудит фінансової інформації : монографія. Київ : Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки», 2017. 512 с.
  18. Гринь В. П. Сучасні проблеми облікового забезпечення стратегічного управління. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. 2019. Вип. 1. С. 12–17. DOI: [http://dx.doi.org/10.26642/pbo-2019-1\(42\)-12-17](http://dx.doi.org/10.26642/pbo-2019-1(42)-12-17)

REFERENCES

- Bezverkhyi, K. V. "Pryntsyp vzaiemodii iz zatsikavlenymy storonamy v intehrovaniі zvitnosti pidpriemstv" [The Principle of Interoperability with Stakeholders in Integrated Reporting of Ukrainian Enterprises]. *Visnyk KNTEU*. 2018. https://ir.kneu.edu.ua/bitstream/handle/2010/26136/VTEU_B.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Cao, L., Li, W., and Zhang, L. "Audit mode change, corporate governance and audit effort". *China Journal of Accounting Research*, vol. 8, no. 4 (2015): 315-335. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.cjar.2015.05.002>
- Costantino, F., Di, Gravio G., and Tronci, M. "Environmental Audit Improvements in Industrial Systems through FRAM". *IFAC-PapersOnLine*, vol. 51, no. 11 (2018): 1155-1161. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.ifacol.2018.08.434>
- Eulerich, M., Kremin, J., and Wood, D. A. "Factors that influence the perceived use of the internal audit function's work by executive management and audit committee". *Advances in Accounting*, article 100410, vol. 45 (2019). DOI: <https://doi.org/10.1016/j.adiac.2019.01.001>
- Herda, D. N., Petersen, M. J., and Fontaine, R. "Does client participation in an external audit affect their satisfaction with the audit service?" *Managerial Auditing Journal*, vol. 29, no. 9 (2014): 818-836. DOI: <https://doi.org/10.1108/MAJ-08-2013-0916>

Hryn, V. P. "Suchasni problemy oblikovoho zabezpechennia stratehichnoho upravlinnia" [Modern Problems of Accounting Support of Strategic Management]. *Problemy teorii ta metodologii bukhhalterskoho obliku, kontroliu i analizu*, no. 1 (2019): 12-17.

DOI: [http://dx.doi.org/10.26642/pbo-2019-1\(42\)-12-17](http://dx.doi.org/10.26642/pbo-2019-1(42)-12-17)

Karpushenko, M. Yu., and Shakhverdian, D. S. "Intehrovana zvitnist yak dzherelo otsinky diialnosti pidpriemstva" [The Integrated Reporting as a Source of Evaluation of Enterprise Performance]. *Biznes Inform*, no. 3 (2019): 265-269.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2019-3-265-269>

Kravchenko, O. V., and Ovcharova, N. V. "Teoretychni ta metodychni zasady formuvannia intehrovanoi zvitnosti v Ukraini" [Theoretical and Methodological Bases of Formation Integrated Reporting in Ukraine]. *Ekonomika i suspilstvo*. 2016. https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/67172/3/Kravchenko_Ovcharova_intehrovana_zvitnist.pdf

[Legal Act of Ukraine] (2006). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3528-15#Text>

[Legal Act of Ukraine] (1999). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>

[Legal Act of Ukraine] (2017). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text>

Melnyk, K. P. "Formalizatsiia predmetnoi oblasti audytu v umovakh staloho rozvytku" [Formalization of the Subject Area of Audit in Terms of Sustainable Development]. *Problemy teorii ta metodologii bukhhalterskoho obliku, kontroliu i analizu*, no. 3 (2019): 34-39.

DOI: [https://doi.org/10.26642/pbo-2019-3\(44\)-34-39](https://doi.org/10.26642/pbo-2019-3(44)-34-39)

Melnyk, K. P. "Transformatsiia ochikuvan korystuvachiv rezultativ audytu intehrovanoi zvitnosti" [Transformation of Users' Expectations of the Results of the Integrated Reporting Audit]. *Ekonomika, upravlinnia ta administruvannia*, no. 1 (2020): 81-87.

DOI: [https://doi.org/10.26642/jen-2020-1\(91\)-81-87](https://doi.org/10.26642/jen-2020-1(91)-81-87)

Oprisor, T. "Auditing Integrated Reports: Are there Solutions to this Puzzle?" *Procedia Economics and Finance*, vol. 25 (2015): 87-95.

DOI: [https://doi.org/10.1016/S2212-5671\(15\)00716-9](https://doi.org/10.1016/S2212-5671(15)00716-9)

Panteleiev, V. P. "Evolutsiia yakosti zvitnosti: vid ekonomichnoi teorii cherez konsolidatsiiu finansovoi zvitnosti do korporativnoi sotsialnoi vidpovidalnosti" [Evolution of Reporting Quality: From Economic Theory through Consolidation of Financial Reporting to Corporate Social Responsibility]. *Oblik, ekonomika, menedzhment*, no. 4 (2014): 329-338.

Sherstiuk, O. L. "Teoriia ta metodologii audytu finansovoi informatsii" [Theory and Methodology of Financial Information Audit]: *avtoref. dys. ... d-ra ekon. nauk*, 2018.

Sherstiuk, O. L. *Audyt finansovoi informatsii* [Audit of Financial Information]. Kyiv: Natsionalnyi naukovyi tsentr «Instytut aharnoi ekonomiky», 2017.

Steinbart, P. J. et al. "The influence of a good relationship between the internal audit and information security functions on information security outcomes". *Accounting, Organizations and Society*, vol. 71 (2018): 15-29.

DOI: <https://doi.org/10.1016/j.aos.2018.04.005>